

pestről, felhívja a figyelmet az eszperantó fontosságára a nemzetközi turisztikai kapcsolatok érdekében (16. l.). A földrajz tanításával összefüggésben ugyanő rátereli a figyelmet arra, hogy a legtöbb idegenforgalmi egyesület a külföldi országokról képes eszperantó-leírásokat ad ki és terjeszt ingyen, ami a tanulóknak ezirányú ismeretszerzését megkönnyíti; egyben utazási kedvezményeket is nyújtanak nekik (18. l.). A tanítás és tankönyvek bizottsága behatóan foglalkozott ezekkel is (17—23. l.). A 23. l. ismét Balkányi Pál a felnőttek oktatását teszi szóvá, hangsúlyozván, hogy e téren is meg kellene honosítani a béke és a nemzetközi együttműködés eszméjét. Az *Adhésions à la Conférence* c. fejezetből megtudjuk, hogy hazánkban még a következők vettek részt az értekezleten: a Magyar Ifjúsági Vöröskereszt nyomtatványokat küldött; ugyanígy Fodor Márk Budapestről. Képviseltették magukat: a Népszövetség Magyar Társasága, a Magyar Kereskedelmi Iskolai Tanárok Egyesülete, a Budapesti Kereskedelmi Akadémia és a „Kulturbund“ Budapest. A „Néhány hasznos cím“ rovatban akadunk még erre: „Wechselmann-féle Vakok Intézete, Mexikói-út 60“. A pedagógiai pacifizmus rohamos terjedését napjainkban szemlélteti a függelékben közölt és 32 lapra terjedő bibliográfia, amelyből a cseh-szlovák irodalom egymaga 4 lapot foglal le. Szomszédainknak ez a buzgó tevékenysége politikai és kulturális szempontból egyaránt figyelemreméltó és nem szorul további magyarázatra. *kf.*

Új magyar könyvek és füzetek.

Dr. Balassa Brunó: A történettanítás multja hazánkban. Neveléstörténeti forrástanulmány. Pécs, 1929. Dunántúl egyetemi nyomdája. (N. 8-r., 164 l.)

H. Hajtay Etelka: Szárnyak bontogatása. Tanulmányok és vezérfonal a modern fogalmazástanításhoz a könnyed, közvetlen és egyéni stílus megalapozására. Budapest, 1928. Franklin-T. (8-r., 192 l.)

Nagy László: A paedagogiai—psychologiai vizsgálatok célja és módszere. (Különlenyomat a Ranschburg-Emlékkönyvből.) Budapest, 1929. Kir. Magyar. Egyetemi Nyomda. (N. 8-r., 12 l.)

Psychologiai tanulmányok a lélektannak és határterületeinek elméleti és gyakorlati kérdéseiről. Prof. Dr. Ranschburg Pál tiszteletére a Gyógypedagógiai Psychologiai M. Kir. Laboratórium negyedszázados jubileuma alkalmából írták tanítványai, külföldi és hazai tisztelői és munkatársai. Szerkesztette a jubileum szervezőbizottságának megbízásából **Dr. Schnell János.** (Gyógypedagógiai Könyvtár. Szerkesztik: *Dr. Tóth Zoltán* és *Szentgyörgyi Gusztáv.*) Budapest, 1929. A Magyar Gyógypedagógiai Társaság kiadása. (N. 8-r., X + 496 l.)

Könyvjegyzék a középiskolai tanári könyvtárak számára. A magyar kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr megbízásából szerkesztette az **Orsz. Közoktatási Tanács.** Budapest, 1929. Királyi Magyar Egyetemi Nyomda. (N. 8-r., 180 l.)

Utasítás a középiskolai szakfelügyelők részére. Kiadta a m. kir. valóság- és közoktatásügyi miniszter 1928. évi január hó 8-án kelt 95.407. sz. rendeletével. Budapest, 1929. Királyi Magyar Egyetemi Nyomda. (4-r., 16 l.)

VEGYES.

Egy régi német-francia nyelvtan. A lomtárból egy dohos, potrohos kötet, tankönyv került elő, amely érdekesen szemlélteti azt az avult módszert, amellyel a múlt század közepén az idegen élő nyelveket tanították és felette tanulságos visszapillantást enged arra a hosszú útra, amelyen a nyelvtanítási módszerek időközben végighaladtak. A könyv szövege mindvégig kéthasábonsan francia és német (ez egyik s talán egyetlen előnye, amely akkoriban újításszámba ment); címe: *Neues gründliches Elementarbuch zur Erlernung der französischen Sprache* (Wien, L. W. Seidel kiadása, 1851). Szerzője Etienne Claudius, a bécsi cs. kir. műszaki akadémia (k. k. Genie-Akademie) tanára, aki még 1844-ben megbízást kapott művének megírására, amelyet az intézet parancsnokának, gr. Caboga Bernát tábornoknak ajánlott. Terjedelme XXIV + 692 sűrűnyomású nagy nyolcadrét lap, ami a tankönyvek mai nyomdai kiállítása mellett annak kétszeresét eredményezné. Bár különösen hangzik, már eleve ki kell jelenteni, hogy a könyvnek értékesebb része a terjedelmes bevezetés, amelyben a szerző nem egy, ma is érvényes irányelvet hangoztat, ezekkel azonban könyvének törzse, maga a nyelvtan, módszer és tartalom dolgában szeges ellentétet mutat. Ilyen helyes elvek a következők: az idegen nyelv tanulását előzze meg az anyanyelv grammatikájának ismerete; az anyanyelv elsajátításánál a természetes, az idegen nyelvénél a mesterséges módszer érvényesül; kezdettől fogva az idegen nyelvet használjuk; a szerző megkülönböztet belső vagy gondolati és külső vagy tagolt nyelvet: ez utóbbinak elsajátítására csak a társalgás alkalmas, nem pedig az olvasás, melynek szerepe passzív, míg amazé aktív; valamely élő nyelv megtanulásának célja a beszéd (*das Sprechen* XVII. l.); más a gépies (automatikus) és más az észszerű (racionális) emlékezet: amaz pusztán különálló szavakra irányul, az utóbbi a szavaknak a szöveggel kapcsolatos értelmére; Claudius végül azon aggódik, hogy újításai (*die Neuheit mancher Ideen*) visszatetszést fognak kelteni azokban, akik a régi szokásokhoz ragaszkodnak.

A nyelvtan tárgyalását a hangtannal, illetőleg a kiejtéssel kezdi, amivel több mint száz lapon keresztül (5—105. l.) hihetetlen részletességgel és alaposítással, aktív és passzív értelemben kimerítő hosszadalmassággal foglalkozik. Ugyanezt kell megállapítanunk az alaktanról, ahol minden egyes beszédrészre felsorolja az elképzelhető szabályok és kivételek tömegét s alkalmazásukat lapokra terjedő, összefüggés nélküli mondatokkal szemlélteti. A névmások különböző csoportjainak minden egyes tagját külön tárgyalja. Az igénél (de egyebütt is) természetesen se hossza, se vége a táblázatoknak, paradigmáknak. Ezzel szemben nyoma sincs az olvasmányoknak, a német vagy